

Список використаних джерел

1. Безкоровайная Л. С., Штыленко В. Е., Штыленко Е. Л. Глобус. Практический курс для начинающих изучать русский язык / Л. С. Безкоровайная, В. Е. Штыленко, Е. Л. Штыленко. – Харьков : ХАДИ, 2012. – 200 с.
2. Капитонова Т. И., Московкин Л. В. Методика обучения русскому языку как иностранному на этапе предвузовской подготовки / Т. И. Капитонова, Л. В. Московкин. – СПб. : Златоуст, 2006. – 272 с.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ КУЛЬТУРНОГО АСИМІЛЯТОРА У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Білик О. М., Брагіна Т. М.

Україна, Харків, Харківська державна академія культури

Інтернаціоналізація вищої освіти України, зростання чисельності іноземних студентів, посилення вимог до якості їхньої освіти, запровадження обов'язкового зовнішнього незалежного оцінювання з мови навчання з 2020 року зумовлюють пошуки нових підходів до викладання української мови як іноземної. Разом з тим, сьогодні акцентується увага на забезпеченні належної соціокультурної адаптації іноземних студентів до освітньо-культурного середовища закладу вищої освіти та соціокультурного простору сучасної України, посилюється відповідальність міжнародних структурних підрозділів закладів вищої освіти за перебування іноземців в Україні та успішність їхнього входження в український соціум. Це спричинює необхідність поєднання освітніх та соціалізаційних впливів на іноземних студентів, створення передумов в освітньому процесі не лише для професійного становлення, а й для соціального розвитку особистості. Успішність міжкультурної соціалізації іноземних студентів залежить від сформованості їхньої міжкультурної компетентності, однією з технік розвитку якої є методика культурного асимілятора, розроблена на початку 1960-х років під керівництвом Г. Тріандіса американськими антропологами та психологами [1]. У дослідженнях Р. Брісліна та К. Кушнера було продовжено вивчення культурного асимілятора та запропоновано ідею загального культурного асимілятора [2]. Використання методики культурного асимілятора в процесі вивчення української мови як іноземної дозволяє, на наш погляд, поєднати освітні та соціалізаційні зусилля викладачів.

Метою розвідки є аналіз особливостей використання методики культурного асимілятора у викладанні української мови як іноземної, вивчення його впливу на забезпечення успішності мовної підготовки й продуктивності міжкультурної соціалізації китайських студентів у соціокультурному просторі сучасної України.

Використання методики культурного асимілятора вивчали зарубіжні дослідники Р. Альберт, Ю. Аокі, М. Беннет, Б. Бріслін, К. Кушнер, Г. Тріандіс

та ін., а також українські вчені І. Іванюк, І. Ляшенко, І. Сінельник, М. Шиловська та ін. Культурні асимілятори – це короткі історії, в яких взаємодіють представники двох різних культур, котрі зустрічаються з певною проблемою. Історія супроводжується чотирма альтернативними варіантами розв'язання проблеми та пропозицією обрати найбільш правильний із них. Кожен варіант містить експертну інтерпретацію цих відповідей, лише один із варіантів є правильним. Робота з культурним асимілятором допомагає іноземцям краще зрозуміти культуру країни перебування. Мета використання методики культурного асимілятора – навчити іноземця бачити ситуацію з позиції суб'єкта іншої культури, розуміти погляд на проблему з точки зору представників різних культур. Як зазначає Т. Стефаненко, культурний асимілятор є методом когнітивного орієнтування, що досить часто застосовується в тренінгах [1]. На нашу думку, методика культурного асимілятора може бути використана під час занять з української мови як іноземної, що дозволяє розглядати текст опису комунікативної ситуації як навчальний.

Оскільки в Харківській державній академії культури переважно навчаються іноземні студенти з Китаю, культурні асимілятори, що використовуються під час вивчення української мови як іноземної, побудовані саме на аналізі протиріч української та китайської культур. До створення таких культурних асиміляторів залучалися студенти старших курсів та аспіранти з Китаю, які допомогли зібрати ті ситуації, в яких виникають міжкультурні непорозуміння між носіями української та китайської культур. Підбираючи ситуації, ми враховували стереотипи, що існують у китайських студентів щодо української молоді, особливості невербальної комунікації. Оскільки культурні асимілятори мали на меті підготувати носіїв китайської культури до взаємодії з носіями української культури, за допомогою експертів із двох культур добиралися три інтерпретації поведінки, що найбільш вірогідні з точки зору представника китайської культури, і одна інтерпретація, яку використовують представники української культури. Саме відповіді, характерні для представників української культури, є правильними. Ситуації, відібрані для культурних асиміляторів, демонстрували значні культурні відмінності між китайською та українською культурами, представляли ті випадки взаємодії, що зустрічаються китайським студентам найчастіше в соціокультурному просторі України. Пропонуємо розділити культурні асимілятори за тематикою на такі групи: «Гуртожиток», «Навчання», «Місто», «Дозвілля». Для створення конкретного епізоду використовувалися китайські імена та реальні події студентського життя, також враховувалися такі обставини: вік китайських студентів, термін проживання в Україні, рівень володіння українською мовою. Обговорення комунікативних ситуацій передбачало групову дискусію, якій передувала індивідуальна робота: анкетування, письмові відповіді щодо розв'язання ситуації. Під час обговорення китайські студенти демонстрували емоційність, мовленнєву активність, зацікавленість ситуаціями, з якими вони неодноразово зустрічалися в реальному житті. Теоретично опрацьований

культурний асимілятор дозволяє практично реалізувати його як рольову гру.

Отже, використання методики культурного асимілятора під час вивчення української мови в аудиторії іноземних студентів сприяє формуванню як лінгвістичної, так і міжкультурної компетентності, стимулює творчість, пізнавальну активність, самостійність у виборі та прийнятті рішень у складних ситуаціях міжкультурної взаємодії з представниками українського соціокультурного простору. Перспективи подальших досліджень порушеної проблематики вбачаємо в подальшій розробці та використанні культурних асиміляторів для представників різних етносів.

Список використаних джерел

1. Стефаненко Т. Г. Этнопсихология / Т. Г. Стефаненко. – М. : Аспект Пресс, 2003. – 368 с.
2. Brislin R. W. A culture general assimilator: Preparation for various types of sojourns. *International Journal of Intercultural Relations*. – 10(2). – 1986. – p. 215–234.

«ВІЗУАЛЬНЕ МИСЛЕННЯ» ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ МОВИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

Бондаренко Г. А.

*Україна, Харків, Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна*

Повсякденне життя сучасної людини насичене візуальними практиками. Новітні технології дозволяють за лічені секунди поширювати візуальні матеріали (фотографії, відео й різноманітні медіа) через блоги, онлайн-фотоальбоми, YouTube, соціальні мережі тощо. Дослідники проблем сучасності стверджують, що за останні 10–15 років відбувся поворот до візуального сприйняття світу, процесу навчання, праці та комунікації [4: 15]. Сьогодні прийнято говорити про такий феномен, як суспільство «візуального мислення» чи суспільство «візуального сприйняття» [1: 3].

Суспільство «візуального мислення», чи навіть мультимодальне суспільство (Kress and van Leeuwen, 2001) [4: 27] виникло як відповідь на суперечливі соціальні, економічні та культурні процеси, було породжене викликами пізнього постмодерного часу. Зокрема, йдеться про те, що динамізм соціального та культурного життя поєднується з невизначеністю прагнень та перспектив, а технологізація супроводжується застереженнями про можливі загрози. У цих умовах багато людей знаходять свій емоційний притулок у віртуальному світі. Сучасні технології допомагають створювати та розповсюджувати зображення на недоступному раніше рівні. Відповідно, повсякденний життєвий досвід людей – соціальний, фізичний і психологічний – тепер надзвичайно сильно опосередкований візуальною складовою. У зв'язку із цим, вочевидь, важливим стає питання про те, як ці візуальні практики впливають на стан освіти та як їх можна використовувати у процесі навчання.